

Torek, 6. september 2005

P6_TA(2005)0322

Televizija brez meja

Resolucija Evropskega parlamenta o uporabi členov 4 in 5 Direktive 89/552/EGS („Televizija brez meja“), kakor je bila spremenjena z Direktivo 97/36/ES, za obdobje od 2001 do 2002 (2004/2236(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Direktive Sveta 89/552/EGS z dne 3. oktobra 1989 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju dejavnosti razširjanja televizijskih programov⁽¹⁾, kakor je bila spremenjena z Direktivo 97/36/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 1997⁽²⁾ (v nadaljnjem besedilu skupaj „direktiva“),
- ob upoštevanju rezultatov javnega posvetovanja, ki ga je organizirala Komisija, o uporabi členov 4 in 5 direktive,
- ob upoštevanju Evropske konvencije Sveta Evrope o čezmejni televiziji iz leta 1989,
- ob upoštevanju resolucije Sveta Evrope o kulturni raznolikosti in medijskem pluralizmu v času globalizacije, sprejete na 7. evropski ministrski konferenci o politiki množičnih medijev v Kijevu v Ukrajini 10. in 11. marca 2005,
- ob upoštevanju sporočila Komisije o prihodnosti evropske regulativne politike na avdiovizualnem področju (KOM(2003)0784),
- ob upoštevanju sporočila Komisije o načelih in smernicah avdiovizualne politike Skupnosti v digitalni dobi (KOM(1999)0657),
- ob upoštevanju členov 151 in 157 Pogodbe ES, Listine o temeljnih pravicah Evropske Unije ter Protokola o sistemu javne radiodifuzije v državah članicah, priloženega Pogodbi ES,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 4. septembra 2003 o „Televiziji brez meja“⁽³⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 4. oktobra 2001 o tretjem poročilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu in Evropskemu ekonomsko-socialnem odboru o uporabi Direktive 89/552/EGS „Televizija brez meja“⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 2. julija 2002 o sporočilu Komisije o nekaterih pravnih vidikih, povezanih s filmskimi in drugimi avdiovizualnimi deli⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju svojega stališča z dne 12. februarja 2004 o predlogu Sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Sklepa Sveta 2000/821/ES z dne 20. decembra 2000 o izvajanju programa za spodbujanje razvoja, distribucije in promocije evropskih avdiovizualnih del⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 26. septembra 2002 o akcijskem načrtu Evropske unije za uspešno uveljavitev digitalne televizije v Evropi⁽⁷⁾,
- ob upoštevanju člena 45 svojega Poslovnika,
- ob upoštevanju poročila Odbora za kulturo in izobraževanje (A6-0202/2005),

⁽¹⁾ UL L 298, 17.10.1989, str. 23.

⁽²⁾ UL L 202, 30.7.1997, str. 60.

⁽³⁾ UL C 76 E, 25.3.2004, str. 453.

⁽⁴⁾ UL C 87 E, 11.4.2002, str. 221.

⁽⁵⁾ UL C 271 E, 12.11.2003, str. 176.

⁽⁶⁾ UL C 97 E, 22.4.2004, str. 603.

⁽⁷⁾ UL C 273 E, 14.11.2003, str. 311.

Torek, 6. september 2005

- A. ker želi lizbonska strategija okrepiti kapaciteto inovativnosti evropske industrije, iz EU narediti najbolj konkurenčno in najbolj dinamično na znanju temelječe gospodarstvo na svetu,
- B. ker so za avdiovizualen sektor značilna tako tehnološka inovativnost, kakor tudi njegov socialni, gospodarski in kulturni vpliv,
- C. ker je zaščita posebnosti kulturnih dobrin, med katere spada tudi avdiovizualni sektor, v okviru Svetovne trgovinske organizacije (STO) prednostna naloga EU, ker Komisija žal ni upoštevala tega načela, ki predlaga vključitev avdiovizualnega sektorja v področje uporabe direktive v zvezi s storitvami na notranjem trgu,
- D. ker je pretok evropskih del in del samostojnih producentov bistveno za spodbujanje kulturne raznolikosti, svobode izražanja in pluralizma,
- E. ker mora direktiva, ki je začela veljati v okviru notranjega trga, bolj upoštevati težnje pravnega prostora Skupnosti, državljanstva in politične skupnosti,
- F. ker je direktiva razen tega zastarela zaradi hitrega razvoja novih tehnologij, ki bo hitro privedel do neomejene ponudbe na področju evropskega avdiovizualnega prizorišča, spričo česar je nujno pravila, ki jih določa, prilagoditi tehničnemu napredku,
- G. ker so za njeno uporabo odgovorne države članice in njihovi pristojni nacionalni organi, čeprav ima Komisija pomembno vlogo pri ocenjevanju in nadzoru, pri čemer morajo sodelovati Evropski parlament, nacionalni parlamenti, nacionalni regulativni organi in javno mnenje,
- H. ker direktiva, s prilagodljivim okvirom, ki omogoča uporabo pravil s strani držav članic in samourejanje avdiovizualne industrije, igra pomembno vlogo pri vzpostavljanju osnovnega okvira,
- I. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se nekatere določbe direktive (kvote, oglaševanje itd.) v nekaterih državah članicah zaradi pomanjkanja ustreznega nadzora ne uporabljajo in spoštujejo v zadostni meri,
- J. ker mora biti vsem zagotovljen dostop do večje in bolj raznolike ponudbe storitev,

Uporaba členov 4 in 5 direktive

1. ugotavlja, da zgoraj navedeno sporočilo Komisije o prihodnosti evropske regulativne politike na avdiovizualnem področju poudarja pozitivne rezultate ter da kažejo kazalci, razen nekaterih izjem, na povečanje načrtovanja evropskih del; upošteva dejstvo, da se kvote za razširjanje evropskih del in neodvisnih producentov v celoti upoštevajo; ugotavlja, da Komisija meni, da so cilji direktive doseženi; vzpodbuja države članice k okrepitvi njihovih prizadevanj na področju razširjanja evropskih in neodvisnih programov;
2. obžaluje dejstvo, da se je v referenčnem obdobju, analiziranem v Šestem poročilu Komisije o uporabi členov 4 in 5 (KOM(2004)0524), delež samostojnih produkcij v štirih letih zmanjšal za 3,48 % (stran 7 poročila);
3. ugotavlja, da pomembne razlike metod uporabe in razlage določb direktive ne dovoljujejo natančnega prikaza položaja, kar so pokazali sklepi neodvisnih pregledov; predlaga, da Komisija razvije in državam članicam predloži poenoteno lestvico, s katero bodo lahko dobile primerljive rezultate; poudarja nujnost analize rezultatov novih držav članic; predlaga, da ta poenotena lestvica vsebuje podatke o storitvah pomoči invalidnim osebam;
4. poudarja, da bi bila 10 % kvota na vrednost (in ne na efektivno uro) primernejši kazalec za ugotavljanje skladnosti s členom 5, s čimer bi odpravili neskladja med državami članicami o tem, kaj sestavlja efektivne ure;

Torek, 6. september 2005

5. obžaluje, da nekatere države članice ne posredujejo vseh ustreznih podatkov, zlasti tistih, ki zadevajo programe satelitske in/ali kabelske televizije, ki se pogosto izpuščajo iz nacionalnih poročil; meni, da mora Komisija zagotoviti, da države članice izpolnjujejo svoje obveznosti in da mora storiti več kot zgolj poudarjati, da se zahteve glede notifikacije nanašajo na vse televizijske programe, ki sodijo pod pristojnost države članice; poziva Komisijo in pristojne nacionalne organe, da uvedejo jasne sankcije za trajno neizpolnjevanje obveznosti, nespoštovanje ustreznih določb ali nezadostno posredovanje informacij;
6. obžaluje, da v nekaterih državah članicah uporabo kvot določajo izdajatelji televizijskega programa in ne mreže, kar predstavlja kršitev načel direktive, ta zloraba je zlasti resna v državah članicah, kjer obstaja velika stopnja združevanja izdajateljev televizijskih programov;
7. poziva, da naj države članice v zameno za prosti preudarek pri izvajanju člena 4 izdelajo vsaj zadovoljivo sporočilo o natančnih in preglednih javnih kazalcih;
8. meni, da bi se razlikam, ki obstajajo med državami članicami v zvezi z razlago pojmov „evropsko delo“ in „neodvisni proizvajalec“ lahko izognili, če bi Komisija v okviru pregleda direktive poskrbela za natančnejšo opredelitev pojmov „evropsko delo“, „neodvisni proizvajalec“ in „specializirana veriga“; poleg tega ocenjuje, da bi to prispevalo k večji pravni varnosti pri uporabi direktive;
9. ugotavlja, da so kvote za „evropska dela“ v večji meri zapolnjene z nacionalnimi deli, in zagovarja prostovoljne pobude povečevanja kvot nenacionalnih evropskih del;
10. poudarja, kako pomembna je krepitev programa MEDIA, katerega nastanek in podaljšanje imata za cilj pomoč neodvisnim producentom ter majhnim in srednje velikim podjetjem;
11. poudarja pomen krepitev tega programa kot osnovnega instrumenta evropske avdiovizualne politike za strokovno izobraževanje in pomoč pri distribuciji, radiodifuziji in kroženju kinematografskih del; spodbuja države članice, da odprejo njihove izobraževalne sisteme za znanje o evropski kinematografski dediščini, jezikih, kulturah, čutu za lepoto ter o zgodovini in izkušnjah evropskih narodov;
12. opozarja na pomen pretoka evropskih del, evropskih koprodukcij in skupnih tržnih strategij; ugotavlja, da producenti iz ZDA bolje izkoriščajo evropski avdiovizualen prostor kot Evropejci sami, čeprav Evropejci producirajo več dokumentarnih in umetniških oddaj, kar je posledica pomanjkanja evropske integrirane in globalizirane industrije; ocenjuje, da bi neravnovesje v razširjanju avdiovizualnih del lahko ogrozilo kulturno raznolikost;
13. ocenjuje, da se morajo evropska prizadevanja veliko bolj kot k produkciji usmeriti k promociji, da bo evropska avdiovizualna industrija lahko tekmovala s tisto iz ZDA;
14. opozarja Komisijo, da je zaradi vdora produkcijskih skupin na evropske trge nujno treba pospeševati podporo evropski enkratni vsebini in njen razvoj z vzpostavljanjem vezi s sredstvi financiranja;
15. opozarja na pomen dostopa do čim večjega števila evropskih državljanov v čim več jezikih je to mogoče za programe s panevropsko razsežnostjo, kot sta Arte in Euronews; poziva Komisijo in države članice, da podpirajo širjenje podatkov o kulturnih prireditvah na evropski ravni v oblikah, dostopnih tudi invalidnim osebam (to je z zvočnim opisom, podnapisi in znakovnim jezikom) in njihovo radiodifuzijo;
16. poudarja, da je prednostna naloga vzpostavitev metod kakovostne analize v zvezi s kulturnimi vsebinami evropske avdiovizualne produkcije in opozarja na pomen okvirnega programa RTR;

Torek, 6. september 2005

Pregled direktive

17. poudarja, da avdiovizualni sektor prispeva k tehnološkim inovacijam, gospodarskemu razvoju in ustvarjanju novih delovnih mest; meni, da je tudi pomemben instrument za delovanje notranjega trga; meni, da ima prav tako ključno vlogo pri delovanju demokracije, če prevladujejo različni prispevki in mnenja, kulturna pluralnost in raznolikost; meni, da je prav za ohranjanje teh demokratičnih vrednot in svobode izražanja ter mnenja državljanov treba zakonsko urediti zaščito časti, zasebnega življenja in samopodobe;

18. zagovarja, da mora evropski avdiovizualni model temeljiti na ravnovesju med močnim, neodvisnim in pluralističnim javnim sektorjem ter dinamičnim in enako pluralističnim gospodarskim sektorjem, ki oba posredno ali neposredno prispevata k odpiranju delovnih mest; ocenjuje, da je nadaljnji obstoj tega modela nujen za vitalnost in kakovost ustvarjanja ter potrebuje zakonodajni okvir za zagotavljanje spoštovanja pravic Evropejcev;

19. poudarja, da je splošni dostop javnosti do visoko kvalitetnih in raznovrstnih vsebin še bolj pomemben glede na tehnološke spremembe v vedno bolj konkurenčnem in globaliziranem okolju; meni, da so storitve javne radiodifuzije bistvene za oblikovanje mnenja na demokratičen način ter da omogočajo obstoj in spoznavanje kulturne raznolikosti ter da morajo imeti enake možnosti pri dostopanju do trga, vključno s storitvami novih medijev;

20. ocenjuje, da je potreben pregled direktive, da se odgovori na strukturne spremembe; meni, da to ne sme ogroziti temeljnih načel direktive — prosto razširjanje evropskih oddaj, prosti dostop do pomembnih dogodkov, promocija evropskih del in novejših samostojnih produkcij, zaščita mladoletnikov in javnega reda, varstvo potrošnikov, pravica do odgovora — ampak ta načela prilagoditi novim izzivom, ne da bi pri tem pozabili na potrebo sektorja po gospodarski vitalnosti in kakovosti;

21. priporoča vključitev zaščitne klavzule, s katero bi izrecno vzpostavili spoštovanje pristojnosti držav članic na področju kulture in medijev;

22. ocenjuje, da mora pregled direktive zagotoviti razvoj novih tehnologij in novih storitev za zagotavljanje rasti evropskega gospodarstva v skladu z Lizbonsko strategijo;

23. ugotavlja, da Komisija že več let vodi javna posvetovanja o novi direktivi, ki jo namerava predstaviti konec leta 2005; ugotavlja, da bo britansko predsedstvo Sveta organiziralo konferenco v Liverpoolu o pregledu direktive; poziva, da je Parlament vključen v vse stopnje postopka;

24. se boji, da dajeta, v primeru tako pomembne teme, razprava in posvetovanja prednost gospodarskim presojam in medvladnim odnosom; se zaveda, da sam trg ne bo rešil težav in da morajo institucije ponujati odgovore na zaskrbljenost Evropejcev v zvezi s kulturnimi vsebinami televizije;

25. poziva Komisijo, da zagotovi, da bodo neodvisni producenti lahko ohranili pravice, vezane na njihove produkcije, in da se jim zagotovi lažjo zaščito pravic intelektualne lastnine, s čimer bi se povečale njihove možnosti za pritegnitev zasebnih vlaganj;

26. je zaskrbljen zaradi pritiskov, ki se izvajajo, da bi omilil sektorske predpise, in opozarja, da direktiva vzpostavlja osnovne norme, katerim ni uspelo preprečiti poslabšanja kvalitete programov;

27. upošteva vlogo oglaševanja pri financiranju nekaterih televizijskih kanalov, ki so v splošnem interesu, in njihov vpliv na razporejanje; kljub temu poudarja, da je uporaba členov v zvezi z omejevanjem oddajnega časa, posvečenega oglaševanju, v nekaterih državah, še vedno nezadostna, tako da je postalo težko zagotavljati strogo ločevanje med oglaševanjem in izdajateljsko vsebino, kar škodi kulturni celovitosti del;

Torek, 6. september 2005

28. poudarja potrebo po jasni opredelitvi vsebine in predpisov o oglaševanju, zlasti tistega v zvezi z alkoholom, katerega vpliv je zlasti škodljiv za otroke in ranljive osebe; opozarja, da mora zaščita mladoletnikov ostati prednostni cilj avdiovizualne politike in temeljno načelo, za katerega je zaželeno, da se razširi na vse avdiovizualne storitve, ki so na voljo javnosti;
29. zato vztraja, da se ohranijo pravila za omejevanje možnosti prekinitve predvajanj avdiovizualnih del z oglaševanjem;
30. poudarja, da mora pregled direktive omogočati določanje pravnih obveznosti in trdne politične volje, da se zagotovi ostra ločitev med izdajateljsko in umetniško vsebino na eni ter trgovsko ponudbo na drugi strani;
31. poziva, da naj pregledana direktiva državam članicam in njihovim pristojnim organom naloži učinkovitejšje mehanizme za spoštovanje in spremljanje zakonodaje ter uporabo predvidenih sankcij, zlasti na področju kvot in oglaševanja;
32. ugotavlja, da sta digitalizacija in interaktivnost priložnost tako za industrijo kakor tudi za potrošnike, vendar da večja izbira ne pomeni nujno večje kakovosti in količine evropskih del; opozarja na nevarnost, da se lahko oblikuje avdiovizualni sektor, ki se ne bo enakomerno razvijal;
33. poudarja, da so se pojavile nove oblike televizije, kot so, na primer, televizija prek omrežij ADSL, televizija prek interneta in prek mobilnih telefonov; meni, da bi z namenom preprečevanja izkrivljanja konkurence med različnimi oblikami televizije, ki so danes na voljo, morali razjasniti uporabo direktive za te nove oblike televizije ob njenem pregledu;
34. ugotavlja, da razširitev področja uporabe direktive ne sme ogroziti krepitve evropskega modela, ki temelji na prostem pretoku, kakovosti, javnih storitvah, splošnemu interesu in spoštovanju evropskih vrednot;
35. poudarja potrebo po čimbolj neodvisni evropski zakonodaji od avdiovizualnih tehnologij; poziva, da ta zakonodaja jasno določi, da lahko ponudniki javnih storitev lahko uporabljajo vse nove tehnologije in nove oblike medijev, kot so internet in storitve WAP, na način, da se ne kršijo pravila notranjega trga;
36. pozdravlja, ob upoštevanju novih tehnoloških razvojev, kot je napredek na področju konvergence in digitalizacije, predloga Komisije v zvezi s pregledom direktive glede predloga za razširitev njenega področja uporabe, da bi ta zajemal vse storitve, ki temeljijo na načelu stopnjevanja regulacije;
37. meni, da bi morala v primeru razširitve področja uporabe na nove storitve, direktiva zagotoviti, da tudi za te storitve velja načelo razširjanja evropskih del in samostojnih evropskih produkcij; se zaveda, da mehanizmi iz členov 4 in 5 za tradicionalne storitve niso prilagojeni novim storitvam, zato poziva Komisijo, da določi obveznost vlaganj (produkcija ali nakup), ponudbo evropskih vsebin in dostop do njih;
38. meni, da je za zagotavljanje kulturne raznolikosti treba določiti ukrepe za promocijo evropskih del za nove storitve, kot je, med drugim, video na zahtevo;
39. poudarja nujno potrebo, ob upoštevanju digitalne tehnologije, da se temeljito spremeni pristop, ki se je do sedaj uporabljal v pravi Skupnosti in je temeljil na razlikovanju med vsebino in „infrastrukturo“;
40. poudarja, da je treba, po eni strani, okrepiti nadzor nad ne-EU kanali, za katere so pristojne države članice v skladu s členom 2 direktive, ki predvajajo programe, ki spodbujajo rasno in versko sovraštvo, in, po drugi strani, izboljšati usklajevanje med državami članicami na tem področju;

Torek, 6. september 2005

41. zahteva, da se posebna pozornost nameni dostopu do programov osebam, ki trpijo zaradi okvar vida in sluha, ; predlaga, da države članice Komisiji vsako leto predložijo podatke o odstotkih vseh svojih programov, ki ponujajo storitve pomoči invalidnim osebam (tj. podnaslavljanje, zvočni opis in znakovni jezik) na javnih in zasebnih televizijah ter razvijajo nacionalne akcijske načrte za povečanje razpoložljivosti teh storitev in njihov preprostejši dostop do televizijske opreme;
42. naproša Svet in Komisijo, da v okviru informacijske družbe oblikujeta in izvedeta programe za medijsko pismenost s ciljem spodbuditi aktivno in zavedno državljanstvo v Evropi;
43. poudarja pomen delovne skupine, ki združuje nacionalne zakonodajalce, in zahteva, da Parlament v tej skupini sodeluje kot opazovalec;
44. predlaga organizacijo evropskega leta avdiovizualnosti in medijev, ki bi združeval institucije, politične stranke, civilno družbo in avdiovizualni sektor, da se tako oblikuje „evropski inovacijski pakt“, ki bi zagotavljal ravnovesje med konkurenčnostjo, kakovostjo, kulturo in številčnostjo;

Številčnost in koncentracija

45. je vznemirjena zaradi težnj h koncentraciji — tako vodoravni kot vertikalni -medijev v nekaterih državah članicah, kar predstavlja nevarnost za demokracijo in tveganje za kulturno raznolikost ter kar bi lahko zaostriło težnje k skrajni komercializaciji avdiovizualnega sektorja in pripeljalo do prevlade nekaterih nacionalnih izdelkov nad izdelki iz držav, katerih jezikovni prostor je ožji in proizvodnja manjša;
46. poudarja, da je treba zaradi zagotavljanja pluralizma mnenja in raznolikosti pri distribuciji programov pri pripravi nacionalnih predpisov ali predpisov Skupnosti o digitalizaciji zagotoviti, da večina novih storitev digitalne distribucije ne postane odvisna od ali pod odločilnim vplivom velikih skupin multinacionalnih medijev, ki imajo na razpolago pomemben kapital — zlasti tistih, katerih interesi so zunaj Evropske unije;
47. poudarja, da v primerjavi s številčnostjo medijev konkurenčnost in pravo konkurence ne zadostujeta; meni, da pluralizem temelji na spoštovanju in spodbujanju različnih stališč v vseh medijih, priznavanju neodvisnosti izdajateljev, v javnem in v gospodarskem sektorju, ter na avtoriteti in neodvisnosti regulativnih organov;
48. je zaskrbljen zaradi vzorcev koncentracije oglaševanja v nekaterih državah članicah;
49. poudarja, da delitev evropskih avdiovizualnih trgov na nacionalne trge ne zmanjšuje tveganja koncentracije medijev na evropski ravni ter da je kršitev svobode izražanja in spoštovanja pluralnosti in raznolikosti, kar je posledica koncentracije medijev v eni od držav članic, dejavnik tveganja za institucionalni in demokratični red Skupnosti;
50. poziva države članice tako stare kot nove, ki doživljajo hiter razvoj sektorja, da preučijo in poostrijo, če je to potrebno, nacionalna pravila ali ukrepe za omejevanje koncentracije lastništva medijev in spoštujejo neodvisnost regulativnih organov; meni, da je treba vlogo Komisije pri nadzoru, izmenjavi informacij in primerjavi zakonodaje utrditi; spominja Komisijo na svojo zahtevo za pripravo Zelene knjige o stopnji koncentracije medijev v Evropi, ki bi omogočil začetek široke debate na to temo, in o svoji želji, da se v pregledano direktivo vključi dogovor o diverzifikaciji lastništva medijev in njihovega nadzora;
51. opaža, da so kulturna raznolikost in svoboda ter pluralnost medijev, ki ostajajo najpomembnejša vsebina evropskega avdiovizualnega modela, tri vrednote, ki so nepogrešljivi pogoji za kulturne izmenjave in demokracijo; meni, da mora zato pregledana direktiva vsebovati določbe, ki bodo zagotovile in zaščitile svobodo izražanja in pluralizem medijev;

*

* *

52. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.